

## **Europæiske og danske endokrinologer opfordrer til lovgivningsmæssige tiltag mod hormonforstyrrende stoffer**

Dansk Endokrinologisk Selskab opfordrer hermed jer, som repræsentanter for vores nationale regering, til at prioritere beskyttelsen af menneskers sundhed ved at begrænse eksponeringen for hormonforstyrrende stoffer (EDC'er).

Vores medlemmer er forskere og klinikere, der til dagligt arbejder med hormonsygdomme. I dette brev beskriver vi de primære grunde til, at stærkere EU-regulering er nødvendig for effektivt at reducere den nuværende høje eksponering for EDC'er og fremsætter specifikke anbefalinger til at reducere eksponeringen.

### **Eksisterende reguleringer har ikke forebygget nok**

Eksisterende EU-reguleringer har ikke været tilstrækkeligt i stand til at forhindre den stigende tendens af EDC-eksponeringer. Denne fortsatte udvikling vil få store sundheds-, miljø- og økonomiske konsekvenser. Der er behov for hurtig handling for at forhindre EDC-eksponering for alle befolkningsgrupper.

### **Stigende bekymringer for sundheden**

Klinikere og forskere inden for endokrinologien er bekymrede over en stigning i forekomsten af endokrine lidelser som infertilitet, fedme, diabetes og kræft, som er observeret i de seneste årtier. Peer-reviewede videnskabelige studier har vist, at EDC'er er medvirkende faktorer til disse sygdomme. Alle befolkningsgrupper er i risiko for EDC-eksponering, men sårbare grupper, herunder gravide, børn og unge, er særligt modtagelige på grund af følsomme udviklingsvinduer. Derudover kræver personer med højere eller mere kompleks eksponering, såsom landmænd og landbrugsarbejdere, særlig opmærksomhed. Den udbredte anvendelse af PFAS i forskellige industrielle og forbrugerprodukter, kombineret med deres persistens og mobilitet, har ført til global miljøforurening og ophobning i mennesker.

### **Betydelig økonomisk byrde**

EDC'er er forbundet med økonomiske omkostninger, anslået til hundreder af milliarder euro årligt i EU, med en væsentligt højere økonomisk byrde globalt. Desuden vil oprydningsindsatsen for persistente EDC'er som PFAS kræve betydelige tidsmæssige og økonomiske ressourcer. Oprensning af PFAS-forurening i Europa, hvis udledninger forbliver ubegrænsede, forventes at koste €2 billioner over en periode på 20 år, eller en årlig regning på €100 milliarder. Disse omkostninger, kombineret med sundheds- og miljøpåvirkninger, er en uholdbar byrde for samfundet.

### **Omfattende miljøskader**

Ud over sygdomme og folkesundhed kan EDC'er forårsage økologiske skader og have negative konsekvenser for fødevare- og landbrugssystemer. PFAS er ekstraordinært udbredte og persistente i miljøet og forurener allerede økosystemer, hvilket bringer både mennesker og dyreliv i fare.

Derfor er strammere EU-regulering afgørende for at reducere eksponeringen og beskytte nuværende og fremtidige generationers sundhed, især gennem revision af REACH-kemikalielovgivningen og en universel begrænsning af PFAS.

Vi følger EU's politiske debat og en nylig indsendelse fra Endocrine Society, European Society of Endocrinology og European Society for Paediatric Endocrinology til CARACAL-ekspertgruppen om revisionen, som afspejler vores nuværende holdning til denne lovgivning i mere detaljeret form. Dokumentet oplister prioriteter, der følger af årtiers videnskabelige studier af EDC'er forbundet med skader på mennesker og miljø. Disse anbefalinger var alle inkluderet i Kemikaliestrategien for Bæredygtighed og

skal nu indarbejdes. Vi beder derfor om jeres støtte til effektive foranstaltninger til identifikation og kontrol af EDC'er på følgende områder:

### Anbefalinger

- **Bedre data til identifikation af EDC'er:** Obligatoriske krav til virksomheder om at teste specifikt for hormonforstyrrende egenskaber uanset årlige produktionsmængder, ved brug af opdaterede testmetoder.
- **Gruppebegrænsninger for lignende kemikalier:** Effektiv identifikation og mere omfattende begrænsninger af skadelige EDC'er ved at adressere grupper af lignende kemikalier, såsom bisphenoler, i CLP-klassifikationer, SVHC-identifikationer og begrænsninger.
- **Kemisk blandingsvurdering:** Indfør en yderligere sikkerhedsfaktor – en Mixture Assessment Factor (MAF) – for at adressere farer fra kombineret eksponering for kemikalier med lignende eller additive effekter fra forskellige kilder såsom forbrugerprodukter, fødevarer og drikkevand.
- **Forbud mod EDC'er i alle forbrugerprodukter:** Indfør et generelt EU-forbud mod brugen af EDC'er i alle forbrugerprodukter, herunder og ud over legetøj, fødevareremballage og kosmetik.

### Foreslået universel begrænsning af PFAS

Vi hilser forslaget om en universel begrænsning af PFAS velkommen samtidig med at vi anerkender, at en essentiel anvendelsestilgang kan være nødvendig for specifikke anvendelser. "Essentiel" betyder, at brugen af PFAS kun bør tillades i de tilfælde, der er kritiske for samfundets funktion, hvor der ikke findes alternativer, og hvor stoffet har en kort halveringstid i kroppen. Vi bemærker, at nationale regeringer, såsom Frankrig, har igangsat regulatoriske processer vedrørende PFAS; sådanne tiltag bør udvides på EU-niveau.

Med venlig hilsen

Peter Lommer Kristensen

Forperson for Dansk Endokrinologisk Selskab